

4.3. OPISKELUHUOLTO

Opiskeluhoollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä. Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhoolto, jota koulutukseen osallistuminen edellyttää lukuun ottamatta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalveluja. Opiskeluhooltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus.

Opiskeluhooltoja toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhoolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on kaikkien oppilaitosyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus opiskeluhoitopalveluihin, joita ovat opiskeluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. Opiskeluhoitopalvelut järjestetään ensisijaisesti lähipalveluna, jolle koulutuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat. Toisen asteen opiskeluterveydenhuollon palveluja voidaan järjestää myös keskitetysti opiskeluterveydenhuollon toimipisteessä. Tällöinkin palvelun on oltava helposti opiskelijoiden saavutettavissa.

Koulutuksen järjestäjän on laadittava opiskeluhoollon kokonaisuuden toteuttamiseksi koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma. Järjestäjäkohtaisen opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhoollon ohjausryhmä. Opiskeluhoitosuunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitosten ja opiskeluhoitopalvelujen henkilöstön, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman valmistelussa.

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma korvaa opiskeluhoollon osalta paikallisen opetussuunnitelman. Se sisältää koulutuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhoollotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta) sekä oppilaitoskohtaisesti tarkennetut tiedot asiakokonaisuuksista 1–5. Koulutuksen järjestäjän tulee kuvata opiskeluhoitosuunnitelmassa, miten suunnitelman toteutumista oppilaitoksissa seurataan ja sitä tarkistetaan tarvittaessa. Koulutuksen järjestäjän tulee valmistella kutakin koulutusmuotoa koskevan määräyksen mukainen opiskeluhoitosuunnitelma. Koulutuksen järjestäjä päättää paikallisesti, miten tarvittavat tiedot asiakokonaisuuksista kootaan ja miten oppilaitosten toimintaa niiden avulla ohjataan. Opiskeluhoitopalvelujen osalta tämä tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Suunnitelma liitetään kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan.

4.3.1. Sipoon kunnan lukiokoulutuksen opiskeluhoitosuunnitelma

Sipoon lukioiden lukuvuosisuunnitelmissa on opiskeluhoollon suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin liittyvä osa, johon kirjataan lukiokohtaisesti lukuvuoden painopistealueet.

Opiskeluhoollon ohjausryhmä päättää lukuvuosittain yhteisölliselle työlle teeman, joka ohjaa ja kohdentaa opiskeluhoollon perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa. Teema voi perustua opiskelijoiden hyvinvointia koskevien kyselyiden tuloksiin tai se voi olla jokin muu ajankohtainen, lasten ja nuorten hyvinvointiin vaikuttava aihe.

Opiskeluhuollon kehittäminen ja vaikuttavuuden arviointi edellyttävät lukioiden opiskeluhoitotyön suunnitelmallista ja säännöllistä seuranta.

1. Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Arvioon opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista (opiskeluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) kootaan tiedot kultakin oppilaitokselta. Tiedot ilmoitetaan koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten henkilötyövuosina. Arvioilla varmistetaan opiskeluhoitopalvelujen riittävyys huomioiden opiskelijoiden ja lukioyhteisön tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määräajassa.

Opiskeluhuollon palveluissa yhtä kuraattoria kohden voi olla enintään 670 oppilasta ja yhtä psykologia kohden 780 oppilasta. Kuraattoreiden sitovat mitoitukset tulivat voimaan 1.1.2022 ja psykologien mitoitukset 1.8.2023. Uusimman THL:n keväällä 2023 julkaiseman Lastenneuvolan ja kouluterveydenhuollon suosituksen mukainen henkilöstömitoitus on yksi kokopäiväinen terveydenhoitaja 460 oppilasta kohden.

Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta

Arvioon opiskeluhuollon kokonaistarpeesta sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhoitotyössä sekä opiskeluhuollon yhteistyössä tarvittavat resurssit. Kokonaistarpeen arvioissa huomioidaan esimerkiksi oppilaitosyksiköiden määrä ja oppilaitosten opiskelijamäärä sekä toimintaympäristön erityispiirteet. Arvioissa hyödynnetään monipuolisesti paikallista lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa, jota on koottu myös opiskelijoilta ja huoltajilta, opetushenkilöstöltä ja opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisilta

Lukioiden opiskeluhoitoryhmät käyttävät opiskeluhuollon kokonaistarpeen arvon pohjana mm. viimeisimmän kouluterveyskyselyn tuloksia ja muita lasten ja nuorten hyvinvointia kuvaavia seurantatietoja. Tiedot opiskeluhoitopalveluiden asiakasmäärästä ja määräaikojen toteutumisesta sekä opiskelijoilta saatu palaute palveluista huomioidaan kokonaistarpeen arvioinnissa.

Arvioi käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Koulutuksen järjestäjän arvioissa käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista ilmoitetaan kaikkien opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten (opiskeluterveydenhuolto sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut) henkilötyövuodet.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen opiskeluhoitopalvelut- yksikkö ilmoittaa opiskeluhoitosuunnitelmaa varten Sipoon lukiokoulutuksen käytössä olevat opiskeluterveydenhuollon sekä kuraattori- ja psykologipalveluiden resurssit henkilötyövuosina ammattiryhmittäin yhteisesti sovitussa aikataulussa.

2. Lukioyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi

Yhteisöllinen opiskeluhoito on tärkeä osa lukiokoulutuksen toimintakulttuuria ja sen kehittäminen edellyttää johtamista. Opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6 §:n (opetussuunnitelman mukainen ja koulutuksen järjestäjän opiskeluhoito) mukaisesti kuuluu yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 6 §.) Oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu lukioyhteisön hyvinvoinnista.

Opiskelijoiden ja lukioyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset

Lukioiden opiskeluhoitoryhmissä käsitellään vuorovuosin lukioiden oman hyvinvointikyselyn ja valtakunnallisen kouluterveyskyselyn tulokset. Opiskelijat osallistuvat tulosten käsittelyyn ja kehittämisehdotusten laadintaan.

Opiskeluhoitoryhmissä käsitellään suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä seurataan suunnitelman toimivuutta ja vaikuttavuutta. Vastaavasti toimitaan myös kriisisuunnitelman kohdalla. Ryhmä vastaa siitä, että opiskelijat, hoitajat ja lukioiden henkilöstö tuntevat suunnitelmat ja niiden sisältämät toimintamallit.

Oppilaitosten/lukioiden terveellisyys, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastukset tuottavat tarpeellista ja hyödynnettävää seurantatietoa.

Opiskeluhoitoryhmät arvioivat vuosittain, lukuvuoden päättyessä, omaa toimintaansa.

Lukiokohtaisten opiskeluhoitoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

Lukion yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä (YHR) vastaa opiskeluhoitoon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmä kokoontuu säännöllisesti ja riittävän usein.

Yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä on monialainen ja sitä johtaa rehtori tai apulaisrehtori. Ryhmään kuuluvat lukion henkilöstön, opiskelijoiden ja mahdollisuuksien mukaan hoitajien edustajat sekä hyvinvointialueen opiskeluhoitopalvelujen edustajat. Ryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita ja ryhmän työskentelyyn voi osallistua lukion yhteistyökumppaneita (esim. nuorisopalvelut).

Yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän tehtävänä on lukioyhteisön hyvinvoinnin, viihtyvyyden ja turvallisuuden edistäminen Opiskeluhoitoryhmässä asioita käsitellään yleisellä ja yhteisöllisellä tasolla.

Opiskeluhoitoryhmän tehtäviä ovat:

- suunnitella miten ohjausryhmässä päätettyä yhteisöllisen opiskeluhoitoon lukuvuosikohtaista teemaa toteutetaan
- oppilaitoskohtaisten tietojen kerääminen opiskeluhoitosuunnitelmaan
- suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
- kriisisuunnitelma
- hyvinvointikyselyn, kouluterveyskyselyn ja mahdollisten muiden kyselyjen tulosten käsittely, toimenpide- ja kehittämisehdotusten laatiminen tulosten perusteella sekä ehdotusten toteutumisen seuranta

- poissaolojen määrän seuraaminen sekä tarvittaessa kohdennettujen tukitoimien suunnittelu poissaoloihin puuttumiseen
- suunnitella ja toteuttaa ryhmäytymistä vahvistavaa toimintaa
- ajankohtaisten opiskelijoiden hyvinvointiin vaikuttavien tekijöiden ja ilmiöiden seuraaminen ja tarvittavien toimenpiteiden käynnistäminen
- opiskeluhuollosta tiedottaminen
- oppilaitoksen turvallisuuden, terveellisyden ja hyvinvoinnin tarkastusten suunnittelu ja toteutus (joka 3. vuosi)
- opiskeluhoitoryhmän oman toiminnan arviointi

Koulutukseen osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen

Opiskeluhoitoryhmä laatii toimintasuunnitelman poissaolojen seuraamisen tehostamisesta ja poissaolojen ehkäisemisestä.

Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen

Ennaltaehkäisevän päihdetyön suunnitelmaan sisältyy myös kouluja ja oppilaitoksia koskeva osuus. Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käyttöön liittyviä riskejä käsitellään terveystiedon opetuksessa. Lukio voi myös pyytää ulkopuolisia asiantuntijoita kouluttamaan tupakoinnista ja päihteistä.

Opiskeluterveydenhuollon terveystarkastuksissa kartoitetaan päihteiden käyttöä.

Opiskeluterveydenhuolto on laatinut toimintaohjeen päihteisiin liittyvän huolen puheeksi ottoon ja päihteiden käyttöön puuttumiseen.

Päihteitä ja tupakkatuotteita koskevien sääntöjen rikkomisesta seuraa yhteydenotto viranomaisiin, huoltajaan, kirjallinen varoitus tai määräaikainen koulusta erottaminen.

Yhteistyö ja käytänteet oppilaitosympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

Oppilaitosten terveellisyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastukset toteutetaan monialaisesti, eri viranomaisten yhteistyönä kolmen vuoden välein. Opiskeluhoitoryhmät osallistuvat tarkastusten suunnitteluun, toteutukseen ja tarkastuksessa sovitujen toimenpiteiden seurantaan. Rehtori johtaa tarkastuksen valmistelun ja tarkastustilaisuuden.

Tarkastukseen osallistuvat opiskelijoiden, huoltajien, opetushenkilöstön ja opiskeluhuollon edustajat sekä työterveyden, työsuojelun, toimitilojen ja ympäristöterveydenhuollon edustajat. Tarkastuksesta laaditaan THL:n ohjeiden mukainen raportti.

3. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito)

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan opiskeluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä opiskelijaa koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhoitoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisessa

opiskeluhuollossa seurataan ja edistetään opiskelijan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea. Yksilökohtainen opiskeluhoito perustuu aina opiskelijan suostumukseen. Opiskelijan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Opiskelijan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin (opiskeluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut)

Opiskeluhoitotyössä kunnioitetaan opiskelijan osallisuutta ja itsemääräämisoikeutta. Opiskeluhoillon palvelut ovat opiskelijalle vapaaehtoisia ja luottamuksellisia.

Jos oppilaitoksen työntekijä arvioi, että opiskelija tarvitsee opiskeluhoitopalveluja, hänen on otettava viipymättä yhteyttä opiskeluterveydenhuollon työntekijään tai opiskeluhoillon psykologiin tai kuraattoriin yhdessä opiskelijan kanssa ja annettava tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot. Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä, opiskelijalle on annettava tieto yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä.

Yksittäisen opiskelijan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen

Monialaisen asiantuntijaryhmän (lyhenne MAA-ryhmä) kutsuu koolle se opetushenkilöstön tai opiskeluhoillon palveluiden edustaja, joka on tarpeen havainnut. Myös opiskelija tai huoltaja voivat pyytää ryhmän kokoamista. Ryhmän kokoaminen on tarpeen, jos opiskelijan tilanteen selvittely ja hoitaminen vaatii eri ammattiryhmien yhteistyötä. Ryhmä kootaan opiskelijan suostumuksella. Tapauskohtaisesti kootun ryhmän tehtävänä on selvittää ao. opiskelijan opiskeluhoillon palveluiden tarve, suunnitella tarvittavat palvelut ja seurata sovittujen toimenpiteiden vaikutusta. Opiskelija ja tilanteen mukaan myös huoltaja osallistuvat lähtökohtaisesti aina monialaisen asiantuntijaryhmän kokouksiin. MAA-ryhmän työskentelystä kertyvät tiedot kirjataan opiskeluhoitokertomukseen, johon kirjataan myös mahdollinen tietojen luovuttaminen ja sen peruste. Tiedot ovat salassa pidettäviä.

Asiantuntijaryhmän jäsenillä on oikeus pyytää opiskelijan asiassa neuvoa tarpeellisiksi katsomiltaan asiantuntijoilta ja ilmaista tässä tarkoituksessa konsultaatiota antavalle asiantuntijalle myös salassa pidettäviä tietoja salassapitovelvoitteiden estämättä.

Opiskeluhoitokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhoitorekisterille

Yksittäistä opiskelijaa koskevan asian käsittelystä monialaisessa asiantuntijaryhmässä laaditaan opiskeluhoitokertomus. Ryhmän vastuuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen opiskeluhoillon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot opiskeluhoitokertomukseen. Kirjauksia voivat tehdä myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet. Kertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä.

Opiskeluhoitokertomukseen kirjataan myös mahdollinen tietojen luovuttaminen ja sen peruste. Opetuksen järjestäjä vastaa henkilötietojen käsittelystä ja ylläpitää opiskeluhoitokisteriä. Opiskeluhoitokisteriin tallennetut tiedot ovat salassa pidettäviä.

Tarvittavan opiskeluhoillon järjestäminen kurinpitotoimen tai opiskelijan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Lukion on huolehdittava siitä, että opiskelijalle, jolle on määrätty kurinpitotoimi tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi ja enintään seuraavan työpäivän ajaksi, järjestetään tarvittavat opiskeluhoitopalvelut.

Opiskelija ohjataan opiskeluhoillon palveluihin. Epäämisen aikana opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskelijahuollon psykologin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi opiskelijalle on järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki

Opiskelijan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet oppilaitoksessa

Huoltaja tai täysi-ikäinen opiskelija ovat yhteydessä opiskeluterveydenhoitajaan opiskelijan erityisruokavaliosta. Terveysneuvoja toimittaa allekirjoittamansa erityisruokavaliotodistuksen keittiöön.

Sipoossa on opiskeluterveydenhuollon laatima koulujen ja oppilaitosten lääkehoitosuunnitelma ja sen osana opiskelijakohtainen lääkehoitosuunnitelma.

Opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalvelujen järjestämistapa ja ohjaus niihin hakeutumiseksi

Sairaanhoitopalvelut järjestetään asuinkunnassa.

4. Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhoito on kaikkien oppilaitosyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä (oppilas- ja opiskeluhoitolaki 1287/2013 4 §). Opiskelijoiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhoillon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhoilossa keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti koulutuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

Opiskelijoiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen osallisuus koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhoillon toteuttamiseen

Yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnittelun ja kehittämisen lähtökohtana on opiskelijan osallisuus, myönteinen vuorovaikutus sekä aikuistuvan nuoren itsenäistymisen tukeminen. Kaikilla opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus osallistua yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintatapojen kehittämiseen ja mielipiteensä ilmaisemiseen opiskelijoita ja oppilaitosyhteisöä koskevissa asioissa. Yhteisöllistä opiskelijahuoltoa tehdään myös yhteistyössä opiskelijakunnan kanssa

Huoltajia kannustetaan osallistumaan yhteisöllisen opiskeluhuollon kehittämiseen ja oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin ja yhteistyön vahvistamiseen.

Lukion yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä on monialainen ja sitä johtaa rehtori tai apulaisrehtori. Ryhmään kuuluvat lukion henkilöstön, opiskelijoiden ja mahdollisuuksien mukaan huoltajien edustajat sekä hyvinvointialueen opiskeluhoitopalvelujen edustajat. Ryhmän tehtäviin kuuluu oppilaitoskohtaisten tietojen kerääminen opiskeluhoitosuunnitelmaan ja yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnittelu, toteutus ja arviointi lukiokohtaisesti.

Lukion opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä

Hyvinvointia edistävä yhteisöllinen opiskeluhoito kuuluu kaikille lukiossa työskenteleville, siksi tarvitaan säännöllistä perehdytystä ja koulutusta henkilöstölle.

Myös suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä, kriisisuunnitelma ja muut turvallisuuteen ja hyvinvointiin liittyvät toimintaohjeet on syytä käsitellä säännöllisesti esim. vesopäivissä, henkilöstökokouksissa tai muissa tapaamisissa. Suunnitelmien ja toimintamallien muutoksista on tärkeää tiedottaa ja varmistaa, että henkilöstön osaaminen on riittävää.

Yhteistyö koulun ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi

Yhteistyökumppanit – esim. nuorisopalvelut, seurakunnat, järjestöt, poliisi - voivat osallistua yhteisölliseen opiskeluhoitotyöhön joko säännöllisesti tai projekteissa. Eri ammattiryhmiin kuuluvien työntekijöiden keskinäinen konsultaatio on tärkeä työmenetelmä opiskeluhoitossa.

Opiskelija voi saada opiskeluhoitopalvelujen lisäksi tukea esimerkiksi lapsiperheiden sosiaalityöstä, lastensuojelusta, aikuissosiaalityöstä tai erikoissairaanhoidosta. Tällöin on tärkeää sovittaa eri palveluita ja hoito- ja kuntoutussuunnitelmia yhteen sekä tehdä verkostoyhteistyötä, jotta palveluista muodostuisi opiskelijalle yhtenäinen ja tarkoituksenmukainen kokonaisuus.

Lastensuojelulain 25 § mukaisesti lasten ja nuorten kanssa työskentelevien on tehtävä rikosilmoitus poliisille tietoon tulleesta lapseen kohdistuneesta seksuaalirikoksesta tai henkeen ja terveyteen kohdistuneesta rikoksesta.

Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoitopalvelun periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille

Opiskelijoille ja heidän huoltajilleen tiedotetaan opiskeluhoitopalvelusta ja opiskelijoita ohjataan hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhoitopalveluja. Opiskelijan ja huoltajan osallisuus opiskeluhoitossa, avoin

yhteistyö ja tiedottaminen lisäävät opiskeluhuollon tuntemusta ja edesauttavat palveluihin hakeutumista.

Opiskeluhuollon osalta on tärkeää tiedottaa sekä yksilökohtaisista opiskeluhuollon palveluista että yhteisöllisestä opiskeluhollosta ja näihin liittyvistä ajankohtaisista asioista opiskelijoille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille. Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sisältyy tiedotettaviin asioihin.

Opiskelijalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa yksittäisen opiskelijan oikeuksista opiskeluhollossa sekä asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä mm. oppitunneilla, ryhmänohjaajien tuokioissa, vanhempainilloissa sekä Wilman kautta.

Opiskeluhuollon palveluista tiedottavat sekä hyvinvointialue että kunta. Kunnan opiskeluhuollon yhdyshenkilö on säännöllisesti yhteydessä hyvinvointialueen opiskeluhoitopalveluihin, jotta varmistetaan yhdenmukainen viestintä.

Koulutuspalvelut tiedottavat opetushenkilöstölle opiskeluhoitoon liittyvistä asioista, erityisesti silloin, kun opetussuunnitelmissa tai lainsäädännössä tapahtuu muutoksia.

5. Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus. Turvallisuuden varmistaminen edellyttää koulutuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista oppilaitosten kanssa. Koulutuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan erikseen toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet. Suunnitelmassa kuvataan opettajan tai rehtorin velvoite ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle (lukiolaki 714/2018 40 §, muutettu lailla 165/2022). Lisäksi kuvataan toimintatavat tukea tarvitsevan opiskelijan (teon kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhoitopalveluihin. Kuvaus yhteistyöstä huoltajien kanssa sekä viranomaisyhteistyö ml. toimintatavat koskien ilmoitusvelvollisuutta sosiaalitoimeen ja/tai poliisille ovat osa suunnitelmia.

Suunnitelma sisältää seuraavat kohdat:

- väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäiseminen ja niihin puuttuminen
- edellä mainittujen asioiden käsittely yhteisö-, ryhmä- ja yksilötasolla
- yksilöllinen tuki, tarvittava hoito, muut toimenpiteet ja jälkiseuranta sekä teon tekijän että sen kohteena olevan osalta
- yhteistyö huoltajien kanssa

- yhteistyö tarvittavien viranomaisten kanssa
- suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, opiskelijoille, huoltajille ja yhteistyötahoille
- suunnitelman päivittäminen, seuranta ja arviointi.

Suunnitelma käsitellään opiskelijoiden kanssa lukuvuosittain. Huoltajille tiedotetaan suunnitelman sisällöstä. Opetushenkilöstö tuntee suunnitelman sisällön ja toimintaohjeet sekä saa tarvittaessa perehdytystä ja koulutusta, jolla varmistetaan suunnitelman mukaiset yhtenäiset toimintatavat.

Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmaan sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako. Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen välisen tiedottamisen periaatteet. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.

Suunnitelma tarkistetaan vuosittain ja käydään opiskeluhuollon työntekijöiden ja tarvittaessa opetushenkilöstön kanssa läpi lukuvuosittain. Kriisisuunnitelmaa päivitetään yhteistyössä poliisin, pelastuslaitoksen, sosiaalipäivystyksen ja muiden viranomaisten kanssa. Pelastussuunnitelma ja kriisisuunnitelma täydentävät toisiaan.